

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025-2027

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Teoria kultury
Kod przedmiotu*	LII.3
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Logopedia z nauczaniem języka polskiego jako obcego
Poziom studiów	Studia II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. prof. UR Arkadiusz Luboń
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. prof. UR Arkadiusz Luboń

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu kulturoznawstwa uzyskana na niższych szczeblach kształcenia, średniozaawansowana wiedza ogólnohumanistyczna

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C ₁	Student poznaje najważniejsze współczesnej teorie
C ₂	Student potrafi ocenić zmiany zachodzące w kulturze, określić je i dokonać ich analizy (także w kontekście innych kultur)
C ₃	Student staje się świadomym uczestnikiem w życiu kulturowym wspólnoty europejskiej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka dysponuje szeroką wiedzą z zakresu teorii kultury (metody, zjawiska, główne płaszczyzny badawcze i orientacje kulturoznawcze); zna i rozumie założenia najważniejszych kierunków badań kulturą polską (w tym kontekstowe tło literatury i kultury powszechnej) i wie, jak zastosować tę wiedzę w terapii logopedycznej i w nauczaniu języka polskiego jako obcego.	K_W05
EK_02	Student/ka wykazuje się umiejętnością stosowania metod analizy i interpretacji wytworów kultury w ujęciu różnorodnych tradycji, teorii i szkół antropologicznych oraz kulturoznawczych; umie interpretować wytwory kultury, stawiać hipotezy badawcze, wykorzystując przy tym typowe procedury badawcze w celu określenia ich oddziaływania społecznego, pozycji i rangi w procesie historyczno-kulturowym.	K_U03
EK_03	Student/ka świadomie korzysta z wytworów kultury narodowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych, wie, jak ważna jest przy tym selekcja informacji i konsultacje z innymi specjalistami.	K_K01

3.3 Treści programowe**A. Problematyka wykładu**

Kultura, teoria, dyskurs – definicje, myślenie poprzez teorie.
Ponowoczesność w kulturze (Foucault, Derrida, Lyotard, Baudrillard, DeleuzeRorty, Fish, Putnam, Vattimo, Welsch, Spivak, Bauman).
Postmodernistyczne teorie kultury (Geertz, szkoła z Rice)
Feminizm w kulturze (Simone de Beauvoir, Judith Butler, Sylviane Agacinski, Donna Haraway, Bourdieu)
Etyka a kultura – dylematy współczesności (Levinas, Apel, Jonas, Habermas, Rorty, Bauman, Ferry)
Teorie interpretacji: ikonografia, ikonologia, semiotyka. Wykorzystanie semiotyki do badań nad kulturą
Metody badań stosowane w antropologii kultury. Pojęcie wzoru kultury. Wzory kultury (klasyfikacja). Podstawowe instytucje życia społecznego w ujęciu antropologicznym: instytucje małżeństwa i rodziny (ich warianty w kulturach światowych), instytucje magii i

religii, instytucje organizacji społecznych związane z podziałem władzy. Mit i religia, symbol i archetyp (wyjaśnienie pojęć).
Ontoelektronika – Informatyzacja – społeczeństwo informatyczne.
Kultura 2.0 (konsument treści-producent treści: H. Jenkins, L. Manovich, D. Tapscott, L. Lessing).
Trzecia kultura (teoria aktora sieci, konstruktywizm)

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Obserwacja podczas dyskusji na wykładzie, ocena projektu zaliczeniowego	wykład
EK_02	Obserwacja w trakcie zajęć, ocena głosów w dyskusji po wykładzie, ocena projektu zaliczeniowego	wykład
EK_03	Obserwacja w trakcie zajęć, ocena głosów w dyskusji po wykładzie	

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Wykład: <u>Zaliczenie z oceną</u> Na podstawie aktywności na wykładach i dyskusji po zajęciach oraz w czasie konsultacji. Na podstawie wykonanego projektu zaliczeniowego.</p>

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄgniĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5 (udział w konsultacjach)
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	45 (samodzielna lektura, przygotowanie do projektu i dyskusji)

SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa (max. 5 pozycji)

- Barker Ch., *Studia kulturowe. Teoria i praktyka*, Kraków 2005.
- Gwóźdź A. (red.), *Granice kultury*, Katowice 2010.
- Foucault M., *Słowa i rzeczy. Archeologia nauk humanistycznych*, Gdańsk 2000, s. 8-38.

Literatura uzupełniająca:

- Assmann J., *Pamięć kulturowa*, Warszawa 2008.
- Baudrillard J., *Precesja symulaków [w:] Postmodernizm*, red. S. Nycz, Kraków 1996, s. 175-189.
- Baudrillard, J. *Ameryka*, Warszawa, 1998.
- Bauman Z., *Konsumowanie życia*, Kraków 2009.
- Bauman, Z. *Globalizacja*, Warszawa 2000.
- Bauman, Z., *Ponowoczesność jako źródło cierpienia*, Poznań 2013 (wyd.3). (tu: *O parweniuszu i pariasie, czyli o bohaterach i ofiarach nowoczesności; O turystach i włóczęgach, czyli o bohaterach i ofiarach ponowoczesności*).
- Bell D., *Kulturowe sprzeczności kapitalizmu*, Warszawa 1994.
- Benedyktowicz Z., *O niektórych zastosowaniach metody fenomenologicznej w studiach nad religią, symbolem i kulturą*, „Etnografia Polska”, 1980, R.24, z.2, s. 9-46.
- Bielik-Robson Ag., *Inna nowoczesność. Pytania o współczesną formę duchowości*, Kraków 2000.
- Brooks D., *Bobos in Paradise. The New Upper Class and How They Got There*. New York, 2000.
- Czajkowski B. (red.), *Sztuka interpretacji*, Wrocław 2006 (wybór, wedle preferencji studentów).
- Czerwiński M., *Przyczynki do antropologii współczesności*, Warszawa 1988.
- Eco U., *Podróż do hiperrealności [w:] Semiologia życia codziennego*, tłum. Ugniewska Joanna, Salwa Piotr, Warszawa 2009, s.11-73.
- Geertz C., *Myśl potoczna jako system kulturowy [w:] Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, Kraków 2005, s. 81- 100.
- Giddens A., *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*, tłum. A. Sulżycka, Warszawa 201, tu: część III. *Trajektoria tożsamości*, s. 98-149.
- Jameson F., *Postmodernizm i społeczeństwo konsumpcyjne [w:] Postmodernizm*, red. S. Nycz, Kraków 1996, s. 190-219.
- Kluszczyński R., A. Zeidler-Janiszewska (red.), *Perspektywy badań nad kulturą*, Łódź 2008.
- Lévi-Strauss C., *Totemizm dzisiaj*, Warszawa 1998. (s. 5-22 + s. 97-136).

- *Loomba A., Kolonializm/postkolonializm, przeł. Natalia Bloch, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2011.*
- *Pietraszko S., Myśl o kulturze w dobie postscjentyzmu, „Prace Kulturoznawcze” IX, 1996*
Rabinow P., Wyobrażenia są faktami społecznymi [w:] Amerykańska antropologia postmodernistyczna, red. M. Buchowski, Warszawa 1999, s. 88-122.
- *Rorty R., Filozofia a zwierciadło natury, Warszawa 1994, s. 9-17.*
- *Szymańska B., Kultury i porównania, Kraków 2003. Young Robert J.C, Postkolonializm .Wprowadzenie, przeł. Marek Król, Kraków 2012.*

Inne (teksty literackie, programy, multimedia):